

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemanj volja:

Za celo leto predplačan 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za jeden mesec 1 gl. 40 kr.

V administraciji prejemanj volja:

Za celo leto 12 gl., za pol leta 6 gl., za četrt leta 3 gl., za jeden mesec 1 gl.

V Ljubljani na dom pošiljanj volja 1 gl. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnine in oznanila (inserte) vsprejema upravnistvo in ekspediceja v „Katol. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nehrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semenških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenitvi nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon - šte. 74.

Štev. 234.

V Ljubljani, v četrtek 12. oktobra 1899.

Letnik XXVII

Možje bodimo!

Pisarji v »Narodu« še danes ne verjamejo, da bi imel kdo izmed učiteljev toliko poguma, da bi se uprl terorizmu, ki ga uganjajo voditelji »Zveze«, ter še danes odrekajo vsakeršno zmožnost zlastionim »trideseterim«. Slobodno jim! Le tiščite glave v grmu — liki noji —, da ne boste videli, kako se svet preraja okoli vas, in kličite: Vse neumno! Nihče nima zmožnosti!

V četrtek, 5. oktobra je prinesel »Slovenski Narod« članek pod naslovom »Pozborovanji našega parlamenta«, ki naj bi bil nek odgovor na moj članek v 224. šte. »Slovenca«. Žal mi je, ker »Slovenec« ni ponatisnil tega odgovora, naj bi se slovenski svet zabaval in jih občudoval v njihovi — naivnosti.

Berite vsaj konec onega famoznega članka!

Gospod člankar, vsaj jih imate res na dlani, kar skujte pravila, skličite ustanovni zbor, pa imate društvo. Kdo Vam ga pa brani? Vsaj znate tam v ljubi Ljubljani tako hitro kovati društva, da je veselje. Par znanih »govorancarjev« skupaj, dvorana »Kat. doma«, naročene pozdrave dunajskega katoliškega učiteljskega društva, nekaj kapelanov, nekaj krščanskih socialistov in socialistinj, pa onih »trideset« in domovina je rešena.

Čuden je pa pravi zaključek tega »fulminantnega« članka, in g. pisec »učitelj v talarji« nam stavi kar pet točkov v rešitev, najbrže bi potem rešitev teh točkov porabil kot »klavni dar« za »Kat. Obzorik«, kjer se z največjo lahkoto rešujejo najtežja svetovna vprašanja. Rešili jim bomo pa ta vprašanja takrat, kadar nam oni rešijo sledeča vprašanja:

1. Zakaj so se vpeljale duhovne vaje ravno za učiteljstvo in ne tudi za c. kr. uradnike?

2. Kakšen namen bo imelo vendar učiteljstvo v službi katoliške stranke?

3. S čim sta si zaslužila dr. Tavčar in Ivan Hribar tako častno mesto v katoliški stranki, da bi ju najraje živa pokopala?

4. Kakšen namen bi imelo »slov. katoliško društvo učiteljev in učiteljic«?

5. Ali je še katoliško krščanstvo — kakoršno je naš Odrašenik učil — vodilna ideja njihovega stremjenja in delovanja?

Pričakuje določnega odgovora pisec prvega članka in teh vrstic, ki je

pristen ljudski učitelj.

Iz gornjih vrstic vidimo, da nam učiteljem, ki ne maramo vlačiti liberalnega voza po naši domovini, milostno dovolijo ustanoviti svoje društvo. In to je prav!

Zgodi se kmalu. Ali menite, da nas bode v njem samo »trideset«? ... Noji! ...

»Ljudski učitelj s tonzuro«, ki je strašil prej v »Narodu«, je promoviran v »učitelja v talarju«. Mislim, da se kmalu izkobaca iz talarja in ga boste videli brez tonzure. Naposled pa namesto, da bi odgovorili na vprašanja, ki sem jih stavil v »Slovenca« šte. 224, mi naivnež stavi pet nasprotnih vprašanj, kakor jih berete zgoraj. Naivnež si je mislil v zadregi: Vprašaj jih še ti, da ti ne poreko, da si neumen!

Tako se je hotel ptiček izmuzniti. Pa ne boš! Čak! Računili ste, da bomo mi zahtevali najprvo odgovor na naša vprašanja, katerih seveda navihanci nikdar niso mislili odgovoriti in se tem potom ogniti neljubega predmeta. Seveda jih sedaj ne smem pustiti,

ker so mi obljubili, da mi rešijo stavljena vprašanja, ako jim tudi jaz rešim gornja, katera so mi pozneje stavili. Morda mi kdo zameri, da jim izkažem toliko uljudnost, pa to jim storim, ker so mi obljubili potem odgovoriti na moja vprašanja. Jaz še vedno upam, da ostanejo res možje, saj to vedno povdarjajo, najraje seveda pri kozarcu vina. In tako morda dobimo njih odgovor — točen in jasen — vsaj v osmih dneh. Prosim!

Vprašali so nas:

1. Zakaj so se upeljale duhovne vaje ravno za učiteljstvo in ne tudi za c. kr. uradnike?

S tem vprašanjem lahko spravijo v zadrego vsakega učitelja, tudi tacega, ki se je vdeležil duhovnih vaj, ker na to more in je kompetenten odgovoriti sam gospod knezoškof. Vprašajte njega! Po mojih mislih se je pa zgodilo zato:

Presvetli knezoškof, zvestsin katoliške cerkve in svojega naroda, vnet za dušni in telesni blagor slovenskega ljudstva in posameznih stanov, je polagoma spoznal učiteljstvo, sodeč jih po njegovih časnikih, izjavah, svojem osebnem znanji po družbah, v katerih se učiteljstvo giblje itd., in je spoznal, da mnogi učitelji zavedeni po časopisju in družbi, pozabljajo na svojo dušo ter zanemarjajo dolžnosti katoličanov. Zato je presvetli gostoljubno odprl semenišče ter uljudno povabil učiteljstvo, da se za nekaj dni odtrga vsakdanjostim ter v samoti povzdigne svojega duha k Bogu, da prejmo učitelji sv. zakramente in se okrepcajo za daljno

LISTEK.

S poti!

Ruski spisal Fjodor Falkowski.
(Konec.)

Zglavnik so plačali nepričakovano dobro. Ivan je sedel že pri šestem kozarcu, vendar ni imelo žganje danes v njegovo začudenje navadne moči in kar ni mogel biti prav vesel. Napolnil si je že sedmi kozarec, ne toliko radi potrebe, saj teknilo mu danes ni kakor sicer, temveč udušiti je hotel nekaj v prsih, ki mu ni dalo miru.

»Pravzaprav ni bilo prav, da sem pustil otroka tako samega«, je premišljal. »Res je, da nisem nikaka postrežnica in noben zdravnik, vendar bi moral tam ostati, saj človek ne ve, ako ga morebiti ne bi kaj potrebovali. Sploh je pa prišla k otroku takoj Malanija, in me torej radi tega ni treba prav nič skrbeti.

Hm, naposled ima pa ubožica le prav. Dvajset let je že, odkar sva poročena, in prav malo veselja je doživela. Vedno sem popival in jo potem pretepal ... Rad bi vedel, čemu mi je prišla danes taka neumnost v glavo? Biti moram boljše volje ... Hej, krčmar, še pol čaše!

Ivan sprazni sedmo čašo v požirku, prižge si pipo in premišljuje nadalje:

»Da, čas je, da postanem enkrat pameten, ker tako ne more več dalje. Takoj jutri pojdem k Lukijanu Lukijaniču, padem pred njega na kolena in porečem: »Usmilite se me in vzemite me v službo! ... Sin nam umira in žena moja strada. Žganja ne pokusim več nikdar, na to se lahko zanesete. Usmilite se me! ... Lukijan Lukijanič ni noben tepec in videl bode takoj, da mislim resno in da hočem postati pošten človek. Morebiti me parkrat zapodi, toda to ni nič hudega, naposled me le vsprejme ... In ne bode se kesal. Dvorišče bode čisto kot miza pred obedom. Da bodem uljuden in postrežljiv do gostačev, to se umeje po sebi ... Lukijan Lukijanič bode užival še veselje z menoj.«

Tako dobri sklepi so bili vredni plačila, in Ivan si je naročil še pol čaše.

Potem je premišljal dalje.

»Torej, zdaj naj bode dosti, niti kapljice več ... Malaniji porečem: Dovolj neumnostij sem napravil, zdaj je pa čas, da se spametujem. Saj to vedno pijančevanje nima nobenega smisla, a sedaj je tega konec in kraj.«

Ivan popije zadnji požirek, vstane in omahuje po sobi skozi vrata in na cesto.

»Od danes sem drug človek«, mrmra sam pri sebi. »Ženo svojo sem pretepal dovolj, odslej se je niti s prstom več ne dotaknem ... Prvi-

krat, ko dobim plačo, kupim Malaniji obleko, ker gledati ne morem več, da leta v teh cunjah okrog. S časoma si nakupimo tudi pohištva, ker se ne spodobi, da bi pošten hlapec niti stola ne imel, na katerega bi mogel sedeti ... Pri krčmarju izrešim svojo obleko ... saj je sramota, da človek vse do zadnje srajce zastavi ...«

Med tem hvalevrednim razmišljanjem pride Ivan do dvoriščnih vrat. Odpre duri. Tu zapazi začuden zopet svojo ženo. Nepremično je ležala pred pragom in strmela iz Bog ve katerega vzroka v mesec, ki je svetil na jasnem nočnem nebu.

»Kaj pa tu delaš, Malanija?« jeclja Ivan v zadregi. »Pojdi vendar v sobo ... Ja, tako so ženske! Najprvo ti skače, kakor bi bila obsedena, ker sem šel proč od Mitke, in zdaj ga pusti sama na cedilu, samo da bi poslušavala, kdaj pridem jaz domu. Čakati je morala pač precej dolgo, in zaspala je ... Ali si morda še huda, Malanija? Ne bodi vendar neumna, zdaj bo vse drugače ...

Jutri pojdem k Lukijanu Lukijaniču in ga poprosim za prejšnjo službo ... popivanja mojega je danes konec ... in tepel te tudi več ne bodem ... Ne bodi vendar trmoglava, in pojdi v sobo, zunaj je tako hladno, in roke imaš mrzle ko led ...«

borbo v življenju. Ta utis so prejeli tisti, ki so se udeležili letos duhovnih vaj, zdelo se jim je pa škandalozno, da učiteljstvo eminentno katoliškega naroda stoli tako apatijo, — da ne rečem huje —, sprejme poziv svojega škofa. Le sklicujte se na Odršenika! Zapomnite si pa tudi, da je rekel Odršenik: Kdor vas posluša, mene posluša; in kdor vas zaničuje, mene zaničuje.

Zakaj ni povabil uradnikov? Kaj nam to mari! Tovariši, začnimo pri sebi in bodimo veseli, da je pozval nas! Škodilo bi pa prav nič, ako bi se uradništvo naših liberalnih trgov in mestec udeležilo kdaj duhovnih vaj, tam bi vsaj spoznalo, zakaj je na svetu, ker to je večina že pozabila.

2. Kakšen namen bo imelo vendar učiteljstvo v službi katoliške stranke?

Vprašanje je tako nejasno, da je določno težko odgovoriti. Kaj mislite pod imenom katoliška stranka? Ali nismo njeni člani vsi, ki smo krščeni v rimsko katoliški cerkvi? Gotovo je, da bi katoliško učiteljstvo v službi katoliškega naroda moralo odgajati mladino v strogo katoliškem duhu in tudi kot katoličani nastopati. Ali menite katoliško narodno stranko? Saj vas nihče ne snubi za njo! Ko boste sklenili, da hočete kot katoliški učitelji tudi katoliško živeti in delovati, podpirali boste gotovo tisto stranko, ki bode vašemu prepričanju najbližja. In ta menda ne bode liberalna.

3. Dr. Tavčar in Hribar ne moreta imeti nikakega častnega mesta v katoliški stranki, bodisi da smatrate katoliško stranko kot cerkveno ali politično organizacijo, kajti služabniki liberalne ideje so in morajo biti povsod najhujši nasprotniki cerkve.

Katoliško-narodni stranki pa itak nasprotujeta in pobijata njene težnje in staraje zaveznika tiste nemške stranke, ki je nam sovražna po verskem naziranju, narodnosti in gospodarskih težnjah. Zato je naša dolžnost, pobijati njuna načela, dokler pri njih vztrajata.

4. Kakšen namen bi imelo slovensko katoliško društvo učiteljev in učiteljic? O tem se bode še mnogo pisalo. Upam pa, da zadostuje sledeče: Družiti učitelje in učiteljice katoliškega in slov. mišljenja. Buditi med tovariši in tovarišicami ta duh. Nastopati v javnosti kot odločni katoliki in s tem dajati ljudstvu dober zgled. Boriti se za zboljšanje gmotnega stanja vsega učiteljstva, kakor zahteva delo, izobrazba in čas. Razširjati med svojimi člani dobro beryl in podpirati vse naprave, ki merijo na to, da se povzdigne du-

ševni in gospodarsko-kulturni nivo slovenskega naroda. Izdajati svoje glasilo, ki bode razširjalo nazore društva med tovariši, pa tudi med narodom itd.

5. Ako niste zajemali svojega krščanstva iz Renana, raznih socijalno-demokratskih evangelistov, ali ga niste prilagodili svojim čutnostim in strastem, morate priznati, da je katoliško krščanstvo, katero je učil naš Odršenik in katero je edino sveta katoliška cerkev ohranila neizpremenjeno in čisto, vodilna ideja našega delovanja in stremljenja. Ako smo pa kdaj proti tej ideji grešili, povejte nam, dokažite nam, da popravimo. Mi hočemo, da je katoličanstvo naša vodilna ideja.

Tako sem vam ustregel, vi pa ostanite možje!

K sklepu vas prosim, odgovorite mi vendar že na moj članek v »Slovenca«: »Kdo je nas razdvojil?«

Težko ga pričakuje

Jeden trideseterih.

Politični pregled.

V Ljubljani, 12. oktobra.

Posvetovanja parlamentarnih klubov.

Prihodnje dni, pričeni s soboto, se prične v poslanski zbornici, kjer je vladala skoro celo leto sveta tihota, končno vendarle živahno gibanje. Vse parlamentarne stranke se pripravljajo na »delo«, oziroma na boj. Prvo posvetovanje, ki se vrši v zborničnih prostorih, bo posvetovanje izvršilnega odbora desnice, ki je določeno na soboto popoldne ob 4. uri. V tej seji bo bržkone na dnevnem redu vprašanje gledé zborničnega predstava ter se morda že tudi predloži načrt jezikovnega zakona za vse avstrijske dežele v prvo presojo. — Drugi dan, v nedeljo, ima svoje posvetovanje poljski klub, v ponedeljek nemški liberalci in socijalni demokratje, v torek pa, kot smo že včeraj omenili, »Slovanska krščansko-narodna zveza« ter takozvana slobodna nemška zveza. Seja tega poslednjega kluba bo zanimiva posebno vsled tega, ker se bo, kakor mnogi pričakujejo, sklenilo, da se ta klub razdruži in se njega člani bržkone vsi priklopijo nemško-liberalni zvezi. Ostali parlamentarni klubi še niso naznanili svojih sej, vendar je pa gotovo, da se tudi ti klubi snidejo pred otvoritvijo državnega zbora.

Grof Clary konferira. Odkar je grof Clary-Aldringen prevzel predsedstvo ministerskega sveta, menda še ni minul jeden dan, da bi ne bil konferiral s kakim poslancem ali političnim voditeljem. Najprej so prišli na vrsto prvi voditelji nemških levičarskih strank in pesimisti so že sodili, da desniških krogov sploh ne doleti ta milost. Toda kmalu se je pokazalo, da misli grof Clary konferirati z vsemi voditelji strank, ki pridejo količkaj v poštev, in celo »slovanska krščansko-narodna zveza« se na vse zadnje ne more pritoževati, da jo res vse prezira. Le socijalni demokratje in pa Schönererjanci menda sploh ne bodo našli milosti v očeh novega kabinetnega načelnika. Sicer pa ti ljudje tega niti ne zahtevajo in bi eventualno povabilo najbrže kratkoma odbili. Najzanimiveje so bile pač včerajšnje konference. Grof Clary je vsprejel za poslancem Berkson voditelja kranjskih katoliških Slovencev, dr. Šustersiča, ter izvedel iz njegovih ust, da kranjska katoliška delegacija ne bo nagajala sedanji prehodni vladi, ako se tudi ta pokaže pravično Slovincem in sploh Jugoslovanom. Grof Clary je s temi besedami izvedel dovolj, da bi se le ravnal po njih. — Potem so pa prišli na vrsto Čehi, ki se do zadnjega niso odločili, bi se li odzvali povabilu ali ne. Včeraj sta bila vsprejeta moravska poslanca Začek in dr. Stransky, o katerih izjavi smo poročali že včeraj. Preostajajo toraj le še zastopniki Engel, Herold, Kramář in Pacak, ki so že tudi prejeli povabila, a se jim dosedaj še niso odzvali. Namen, ki vodi grofa Claryja pri teh konferencah, je pač samo ta, da pridobi za se kolikor največ parlamentarnih strank.

Mesto ministerskih zatožnic — boj § 14. Levičarski krogi so nameravali iz početka, kakor poročajo nemško nacionalni listi, takoj v prvi seji vložiti zatožnico proti ministerstvu Thun-

Kaizl in zahtevati zadoščenja za vse zlorabe s paragrafom 14. To misel so pa sedaj opustili in so vneti za njo samo še Schönererjevci in socijalni demokratje, ki pa v zbornici ne bodo dobili potrebnega števila podpisov. Mesto tega bodo pa pričeli boj proti § 14. Dokler se ta zasilni paragraf ne odpravi ali ne omeji, tako dolgo vlada ne bo dobila delegacij. Tega pa vlada ne sme samo obljubiti, marveč mora državni zakonik, oziroma uradni list že objaviti dotični potrjeni zakon. V zvezi s to zahtevo bodo seveda zahtevali odpravo vseh takozvanih malih jezikovnih zakonov, posebno pa jezikovne naredbe za Šlezijo, katere dolej sploh nihče ni še omenil. — Ta zahteva je grofu Claryju zelo neljuba in, kakor je sam izjavil, poskuša se rešiti na kak način iz te zagate. Popolna odprava ali pa znatna omejitev § 14. bi mu bila tembolj neljuba, ker je prav lahko mogoče, da pride sam v tak položaj in bo moral kaj uveljaviti s pomočjo tega paragrafa.

Angleško-transvaljska vojska se je bržkone že vnela in ko pride v svet ta list, se skoro gotovo že bide vroč boj ob transvaljski meji. Sinoči ob 5. uri je potekel rok, do katerega je hotela čakati transvaljska vlada odgovora angleške vlade na znani ultimatum, v katerem, kakor znano, je zahtevala, naj se angleške čete takoj odstranijo od transvaljske meje in naj v bodoče ne stopijo nikake angleške čete več na južno-afriška tla. Odgovor iz Londona je res došel pravočasno, toda tak, da niti Krüger niti njegova vlada ne morejo biti z njim zadovoljni. Angleži kratko samo izražajo obžalovanje nad tem, da se je predsednik Krüger predrznil staviti take pogoje, in da angleška vlada v bodoče nima ničesar več naznaniti predsedniku Krügerju. Ta odgovor je dovolj jasen in Buri bodo takoj izvajali posledice. Zviti Angleži so res dosegli svoj namen in prisilili Transvalce, da prično ofenzivo. To se tudi jasno razvidi iz pisave londonske »Times«, ki piše te le hinavske besede: Transvaljski voditelji niso hoteli počakati poslednje besede angleške vlade; posledice naj nosijo sami. Angliji so napovedali vojsko in sedaj se morajo pokoriti za to. Jutri se znova snide angleški ministerski svet, ki bo končno ukrenil, da se vojska tudi oficijelno napove. — Boj se prične bržkone na dveh krajih istodobno, pri Mafekingju in Volksrustu, na južni in zahodni transvaljski meji.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 12. oktobra.

(Osebnosti.) Iz Gorice se poroča, da prevzvišeni kardinal dr. Missia koncem tekočega meseca odpotuje v Rim, se kot kardinal pokloni papežu ter vsprejme iz njegovih rok kardinalski klobuk. — Kanonik g. Tom. Kajdič, ki se je te dni za stalno naselil iz Moravč v Ljubljani, je imenovan konzistorijalnim svetovalcem.

(Učitelji in »Domoljub«.) »Domoljub« je nabral iz predalov »Slov. Naroda« nekaj uzorcev, v katerih se kaže vsa surovost onih učiteljev, ki delajo za liberalno stranko tlako. »Domoljub« je le nabral citate in jih je podal slovenskim starišem, češ: presodite sami, če se to spodobi za učitelje otrok krščanskih starišev. V živo je zadel ta članek vse liberalno učiteljstvo. Včerajšnji »Narod« kar divja in je tako izven sebe, da je izgubil vso pamet, utajiti pa ne more niti jednega dejstva, niti jednega citata! Mi smo mu hvaležni še posebno za tale izrek: »Za Boga svetega, to smo hudiči, ne pa ljudje! A »Domoljub« povemo v hinavsko lice, da je tako pisarenje falotsko in lumparsko! Da, to trdimo odločno in zavestno in ne bojimo se nikogar in ničesar! — Dobro! »Domoljub« je le citiral, torej leti ta obsodba na citate, ki so vzeti iz »Naroda« samega, spisani od liberalnih učiteljev. Njih pisanje je torej. — »falotsko in lumparsko«, da rabimo te glasilu »intelligence« prav primerne izraze.

(»Zapri se v sobo in moli zase!«) to je sedaj geslo liberalnega učiteljstva po 233. št. »Slov. Naroda«, ker kdor se javno kaže katoličana, »razdvoja učiteljski stan«!

(Čudovita brzina klerikalnega zmaja.) »Klerikalnega zmaja so spustili z verige!« Tako je ves bled od groze vskliknil »Narod« v torek ob polu šesti uri zvečer in svareče opozarjal slovenski

Hipoma pretrese Ivana silen strah. Potipal je njeno lice in prestrašen odskočil.

»Pa vendar ni ... pa vendar ni ...« mrmra s trepetajočimi ustmi in si ne upa izpregovoriti strašne besede »mrtva«.

Dolga temna senca se sklone preko žene in še malo dalje. Ivan se ozre in ugleda bradati obraz policajevi.

»Kaj imate tu?« vpraša osorno. »Kdo je ta ženska?«

»Moja žena«, jeclja Ivan tiho, da se komaj čuje, »jaz sem jo — ubil.«

Začutil je silovito pest, ki ga je zgrabila za vrat, potem se onesvesti.

Ko se je zopet zavedel, je ležal na slami, nad njim se je vzdigoval zidan obok; bil je v ozke sobi, na steni je opazil majhno okno z debelim železnim omrežjem, na drugi strani pa so bila težka vrata z železjem okovana. Divje plane z ležišča in hoče skočiti proti vratom, toda ovirale so ga verige na rokah in nogah. Njih rožljanje ga je spomnilo, kaj se je zgodilo. Sedaj je Ivan vedel, kje je bil, in zgrudil se je na kolena, glasno zaplakal in si pokrtil obraz z rokami.

Malo mesecev pozneje se je peljal Ivan, ki vse svoje življenje ni hotel delati, po dolgi poti v Sibirijo; obsojen je bil na prisilno delo v rudnikih.

svet, da bo zmaj »v prihodnjih dneh vohal in stikal od sela do sela«. Pa glejte čudo! Že v sredo zvečer je s še večjo grozo zatulil »Narod«, da je klerikalni zmaj že »na vrhuncu«! V štiriindvajsetih urah je torej ta zverina pretaknila in prevohala vsa sela in zlezla po bliskovo »na vrhuncu«! Čemu nam je torej še železnica in brzoglav? Klerikalni zmaj vse prehitil! S strahom pričakujemo od »Naroda« poročila, kaj bo naredil zmaj sedaj, ko je »na vrhuncu«!

(Zveza spodnještajerskih zadrug) je imela dne 9. t. m. v Mariboru v »Narodnem domu« zborovanje, na katerem se je sestavilo načelnništvo ter se poskrbelo vse potrebno za vknjiženje. Načelnik zveze je g. Fr. Thaler, veleposestnik v Št. Ilju pri Mariboru, njega namestnik g. dr. Rad. Pipuš, odvetnik v Mariboru, blagajnik g. Jož. Cerjak, vikarij v Mariboru, tajnik g. A. P. Korošec, prefekt v Mariboru. Sedaj je naloga vseh za združništvo vnetih štajerskih rodoljubov, da vdahnejo Zvezi z obilnoštevilnim pristopom trdno življenje. Ud zveze lahko postane vsaka zadruga in vsak posameznik, ki je že ud katerešibodi zadruge, ako vplača 10 K pristopnine in vzame vsaj en delež po 80 K. Tudi podporniki se pričakujejo, kateri lahko vplačajo vsako poljubno svoto.

(Gospod Jakob Dimnik), ali pa njegov dober prijatelj, se je vendar le oglasil. Dolgo je trajalo, da so gospodje skrpucali odgovor na naš članek »Vse izvirno« z dne 4. oktobra 1899. Sicer so jako nagli in v »Narodu« brž silijo s svojimi izjavami na dan, sedaj so si pa dali časa skoro teden dni, tako dolgo namreč, da je zagledala luč sveta zopet številka »Učiteljskega Tovariša«. Kako se dotični gospod zagovarja, ali, da ne bo dlake cepil, kako zagovarja postopanje g. Jakoba Dimnika? Jako preprosto. Očita nam laž in, po pristno liberalni frazeologiji, »častikrajo«. S kom smo lagali in kradli čast? S tem, pravi dotični gospod, da smo g. Dimniku očitali, da je pisal v »Narod« proti duhovnim vajam in proti onim učiteljem, ki so se jih udeležili. Kje smo v dotičnem članku to pisali? Vi sami, gospodine, nam niste mogli navesti niti enega takega stavka. Kdo torej laže? Sicer pa z zadovoljstvom konstatujemo, da se liberalen učitelj brani avtorstva dotičnih »Narodovih« člankov. S tem priznava, da mora biti avtorstvo tistih člankov nekaj, kar človeku ne dela časti. Mi smo pisali samo, da je g. Dimnik na čelu liberalnim učiteljem. Tega g. Dimnik ne taji. Mi smo pisali, da liberalni učitelji (nismo imenovali g. Dimnika) v »Narodu« napadajo one tovariše, ki z njimi ne trobijo v en rog. Gospod, ki, recimo, zagovarja g. Dimnika v »Uč. Tov.«, nam radi tega očita laž. Ja, ali morda dotičnih člankov ni pisal nobeden izmed liberalnih učiteljev, dasi se dotični pisec dela, kakor bi bil učitelj? Ali morda piše dotične stvari Malovrh in ga imajo liberalni učitelji za svojega advokata? Tudi dobro in nam prav! Z lažjo in častikrajo in obrekovanjem niste toraj opravili prav čisto nič. Vi, gospod, recimo, zagovornik Dimnikov. — To ste naredili malo prenerodno, osobito ker ste ponatisnili naše besede in tako razsoden čitatelj precej vidi, da ste si napravili sami tisto slamnato strašilo, po katerem bijete. Poglejmo pa, kako dotični gospod opravičuje golo prestavljanje iz virov, kateri niso navedeni nikjer. Gospod pravi, da je sedaj v pedagogiki malo izvirnega, ker je že vse predelano, da je torej moral gosp. Dimnik zajemati iz virov. Prav! Toda vi reba samostojno duševno obdelati, ne pa samo dobesedno prestaviti. Dotična razprava, ki smo jo razmotrivali, je do besedna prestava treh virov. Kakor smo prerokovali, tako se je zgodilo; sedaj so se priobčili vsi viri vsled upliva našega članka. Dotični gospod nam porogljivo očita, da smo zasledili samo tri. Rodi mu v odgovor, da ima dotična Dimnikova razprava o piki samo tri vire, a ti so prestavljeni. Samostojnega ni v njej nič. Poznali smo tudi druge Dimnikove vire, a ni nam radi prostora kazalo natisniti vseh. Rekli smo pa že takrat, da bomo, ako g. Dimnik hoče, še pisali o tej stvari, in prišle bodo tudi druge reči še na dan. Gospod, recimo, zagovornik g. Jakoba Dimnika, nam očita, ker smo priobčili dotični članek, da bi najrajše videli, ako bi »bili neumni učitelji, neumni otroci, neumno vse ljudstvo«. Sedaj torej vemo, kako se bo širila omika prav lahko in po ceni med narodom. Kar deliti bo treba medenj (Dimnikov) »Jezikov nauk v prvem

šolskem letu«. »Dimnikov« smo dejali v oklepaje, ker njegov zagovornik pravi, da je Dimnikovo ime pod naslovom v oklepajih, in da je s tem že povedano, da delo ni samostojno!! To je prazen izgovor. Viri niso v razpravi navedeni nikjer, navedli so se sedaj pod uplivom našega članka, in nikjer ni navedeno kako, — in to je glavno, — se uporabljajo ti viri, da so namreč kar prestavljeni, in samo radi tega je prišel Dimnik iz oklepajev — v škrpce.

(Hrvatska stranka prava) ima dne 25. t. m. v Brodu ob Savi glavno skupščino. Zanimanje za skupščino je mej narodom jako živo.

(Slovensko učiteljsko društvo) v Ljubljani je imelo sinoči v »Narodnem domu« občni zbor, na katerem je g. učitelj Krulec poročal o finančnem položaju ljubljanskega učiteljstva ter predlagal, da se na dež. zbor obrnejo s prošnjo za zvišanje starostne in funkcijske doklade ter stanarine, kar bi znašalo 18.460 gld.

(Iz Kostanjevice) se nam poroča: Če zapoje v Ljubljani ali v Kočevju kaka nemška družba prusaško pesem »Die Wacht am Rhein«, tedaj slovensko časopisje jednoglasno proti temu protestira. Če si pa upa to storiti kak narodnjak, tedaj je pa to tem strožje obsodbe vredno. Odkar stoji naše mesto, pač še ni nikdar odmevala v njegovem okrilju ne javno ne privatno pesem, ki nosi na sebi pečat avstrijskega izdajstva, namreč: »Fest steht und treu die Wacht am Rhein.« Toda kar v poprejšnjih časih ni bilo mogoče, to je možno pri tistih, ki se s ponosom imenujejo — slovenske liberalce. Da bi ljudje, tisti, katere je vse rodila slovenska mati, tisti, katere plačuje avstrijska vlada, tisti, ki hočejo biti vzgojitelji verne slovenske mladine, peli v čisto slovenskem ozemlju prusaško pesem, tega ne dopustimo, in če se to še kedaj primeri, objavimo brez pardona te narodnjake, ker to mora obsojati vsak, če ima količkaj slovenskega in avstrijskega čuta v sebi.

(Na Brezju v blatu ostal) pa ne romar, temveč njegov čevljar. Pa čevljar naj že bo, kjer je, da se je le romar rešil vsaj z enim čevljem. Blatni čevljar mu bo v spomin. Če pa Brežani ne bodo modro odgovorili sledečim romarjevim vprašanjem, ga bo poslal mesto sebe odgovornim možem v v odlikovalni dar za cestne zasluge. Za zdaj pa vpraša samo: 1. Drugodi posipljejo ceste slednjo jesen; kdaj bo za breška pota prišla enaka sreča? — 2. Ali so na Gorenjskem čevlji cenejši kakor kamenje? — 3. Ali hočete, da blato še dolgo priča mnogoštevilnim Brezje obiskujočim tujcem o zanikrnosti in o izredno mali hvaležnosti do — ? — — Romar, ki se mu smilijo tisočeri čevlji in dobro ime slovenskega Brezja.

(Poštne stvari.) Vsled odloka c. kr. trgovinskega ministerstva od 3. oktobra t. l. se naznanja, da je promet s poštними nakaznicami med Avstrijo ter Levanto in Črno goro do nadaljne odredbe ustavljen. Promet s povzetnimi pošiljatkami ostane pa še nadalje začasno v veljavi.

(Papirnaté goldinarje) in stare krajcarje in polkrajcarje sprejemajo cesarske blagajne le samo še do konec tega leta. Po novem letu bo ta denar ob veljavo. Po cesarskem ukazu moralo se bo tudi po novem letu 1900 v vseh javnih računih in javnih spisih računati po kronah in vinarjih.

(Zdravje v Ljubljani.) Od 1. do 7. oktobra t. l. je bilo 14 novorojenih, 19 jih je umrlo, med njimi 3 za jetiko, 16 za različnimi boleznimi, med njimi je 6 tujcev, 9 iz zavodov; za infekcijskimi boleznimi so oboleli, in sicer: 1 za ošpicami, 5 za tifuzom, eden domač, štiri z dežele v bolnico prinešeni, 1 za grižo, 2 za vratico.

(V Ljubljansko bolnico) so danes pripeljali štiri leta starega otroka iz Trbovelj, katerega je stari oče po nesreči obstrelil.

(Rep in umor.) V torek dopoldne mej 11. in 12. uro so našli v vodi Lipnici pri dobravskem mostu pri Kamnigoric ubitega Boštjana Žvana, mesarja iz Gorij pri Bledu, brez denarja, katerega je imel precej pri sebi. Na sumu umora je tukajšnji gostilničar in posestnik Blaž Ravnik, vulgo Kranjc, iz Kolodvorskih ulic št. 23, katerega so sinoči prijeli na njegovem domu. Kupovala sta skupaj ovce v Kamnigoric in okolici. Ravnik se je predsinošnjim z gorenjskim vlakom pripeljal v Ljubljano ter ponudil sprevodniku, svojemu znanцу, petak, da nikomur ne pove, da je bil na Gorenjskem. Sprevodnik je zadevo naznanil, na kar je bil Ravnik aretovan. — Kakor čujemo, hodila sta

Žvan in Ravnik še v ponedeljek popoldne po ljubljanski »Zvezdi«.

(Pobegnil) je včeraj 20letni prisilni delavec Janez Černy iz Kostela pri Kočevju.

(V potu svojega obraza.) V noči od 28. na 29. avgusta je Janez Kušar z Ježice pri Ljubljani ulomil v sodno poslopje v Vel. Gorici na Hrvatskem. V potu svojega obraza se je mučil nad blagajnico, v kateri je bilo 1665 gld., da bi jo odprl. Ker pa je delal preveč ropota, so ga zasačili. V torek je bil v Zagrebu obsojen na pet let težke ječe.

(Sneg) je že na debelo pobelil vrhove na Semerniku. V Budejvicah je v nedeljo padel prvi sneg. V zapadni Galiciji sneži že nekaj dni in je mraz že jako občuten. Istotako so že Krkonoške gore pod snežno odejo.

(Železnica Zagreb-Samobor.) Te dni so pričeli graditi lokalno železnico od Zagreba do Samobora. Ako bode vreme ugodno, gradili bodo čez zimo, in prihodnje poletje utegne biti nova proga izročena javnemu prometu.

(Hrvati v Transvalu.) Iz Pretorije poročajo »Hrvatski Domovini«, da je v Transvalu, posebno pa v Pretoriji in Johannesburgu precej Hrvatov, ki pa nimajo nobenega konzulata. Sedaj so sestavili prošnjo na avstrijsko vlado, da v Pretorijo pošlje konzula ali pa konzulat poveri komu tamošnjemu Hrvatu. Dotično prošnjo je v dveh dneh podpisalo nad 400 Hrvatov, ki bivajo ondi kot trgovci, rudarji in obrtniki.

(Prijatelj Cecil Rhodes.) Cecil Rhodes, nekronani kralj južne Afrike, je za svojega prijatelja Robertsona, ki je v Johannesburgu zaradi veleizdaje zaprt, ponudil 2½ milijona gld. Transvalska vlada pa ponudbe ni vsprejela in hoče Robertsona ustreliti.

(Roman na dopisnici.) Ali si morete misliti še večjo potrpežljivost? Pred petimi leti je pričel tedaj 81letni Norvežan, Bela Kutrida, iz dolgega časa pisati kolikor mogoče veliko besed na dopisnico. Pisal je brez povečala in z navadnim peresom. Spravil je na dopisnico 3000 besed, pozneje 6000. Koncem tretjega leta je zapisal na dopisnico že 20.000 besed. Sedaj se mu je posrečilo, da je na dopisnico prepisal cel roman, ki obseza 46.000 besed. Pisal je cele tri mesece in s tem menda dosegel — cilj svojega življenja. Na svetu so res raznovrstni čudaki!

(Dr. Karel May), znani nemški potopisec, ki je že pred meseci odpotoval v Egipt, je pisal te dni iz Masave nekemu svojemu prijatelju na Dunaju: »Srečno sem semkaj došel skozi Sudan in Etiopijo«.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 12. oktobra. Cesar je imenoval za prihodnjo državno-zborsko sesijo kneza Alfreda Wind'sch-Graetza predsednikom, in kneza Karola Auersperga ter grofa Hoyos-Sprinzensteina podpredsednikoma gospodske zbornice. Imenovano je toraj dosedanje predsedstvo.

Trst, 12. oktobra. Včeraj se je vršila dopolnilna volitev v municipalni odbor. Izvoljeni so bili sami pristaši županovi. Radikalci so podlegli.

Budimpešta, 12. oktobra. Poslanska zbornica je prekinila seje do 30. t. m., ker se bo finančni odsek pečal s proračunom za prihodnje leto.

Niš, 12. oktobra. Vlada dementuje poročila, glasom katerih so pretrgane diplomatske zveze mej Rusijo oziroma Francijo.

Newcastle, 12. oktobra. Natalska vlada je predvčeranjim brzojavno naznanila, naj bo vse pripravljeno na pričetek vojske. Ta vest ni prebivalstva prav nič razburila. Odhod iz mesta je vsakomur prost.

Kapstadt, 12. oktobra. Vse je radovedno, kako stališče bo napram vojski zavzemala tukajšnja vlada. Govori se, da poda ministerstvo ostavko, vendar se ta vest uradno še ne potrjuje.

Kapstadt, 12. oktobra. Governer Milner opozarja prebivalstvo, da se vsakdo, kdor bi podpiral nasprotnike Angležev, pregreši veleizdajstva.

Melusine- ustna in zobna voda

deluje izberno proti zobobolu in guji-
lobi zob, utrdi dlesno in odstranjuje ne-
prijetno sapo iz ust. 1 steklenica 50 kr.

Jedina zaloga 2 567 16

v deželni lekarni „pri Mariji Pomagaj“

Milana Leustek-a v Ljubljani,

Resljeva cesta 1, poleg mesarskega mosta.

Zaloga vseh preizkušenih zdravil.

Razpošilja z obratno pošto.

Cena žitu na dunajski borzi dné 11. oktobra 1899.

Za 100 kilogramov.

Pšenica za jesen	gl. 8 53 do gl. 8 54
„ „ pomlad	8 82 „ 8 84
Rž za jesen	6 94 „ 6 96
„ „ pomlad	7 35 „ 7 37
Turšica za oktober	5 68 „ 5 78
„ „ maj-junij	5 46 „ 5 40
Oves za jesen	5 19 „ 5 20
„ „ pomlad	5 67 „ 5 68

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306-2 m., srednji zračni tlak 736-0 mm.

Dan	Čas opazo- vanja	Stanje barometra v mm.	Tempera- tura po Celsiusu	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm.
11	9. zvečer	739-7	5 6	brezv.	jasno	0 0
12	7. jutraj 2 popol.	737 8 734-8	12 12-0	sl. jvzh. sl. jug	megla pol oblač.	

Srednja včerašnja temperatura 6 6 normale: 11-2°.

Zahvala. 827 1-1

Za mnogobrojne dokaze tolatilne izjave srčnega
sočutja povodom nenadne izgube naše ljube, nepo-
zabne matere, stare matere, sestre in tašče gospe

Marije Jelovšek roj. Oblak

izrekamo svojo najtoplejšo zahvalo vsem sorodnikom,
prijateljem, znancem, kakor tudi p. n. spremstvu
pri pogrebu, velečastiti duhovščini, p. n. gg. urad-
nikom, slavnim društvom, vsem p. n. darevateljem
vencev in drugim prišlim tujcem.

Vrhnika, dné 11. oktobra 1899.

Žalujejoči ostali.

Za ličenje kositernih pred- metov, bronzovo imitacijo, bronziranje kipov metov, iz mavca, bronziranje ograj pri stop- nicah, vse v najfinjši izvršitvi, priporočata se BRATA EBERL v Ljubljani, Františkanske ulice.

Vaanja naročila proti povzetju. 223 26 11-6

Izvrstna, naravna hrvaška

priporoča iz svojega kleta

Mirko Broz v Zagrebu

Oddaja jih v sodih od 50, 100, 200, 300 l,
itd. po 22, 23, 24, 25, 26 liter iz let 1895, 1896,
1897, 1898. Sode računam posebej ali nazaj jem-
ljem franko. Vsa moja vina so analizirana in jamčim
za njih naravnost. 726 50-15

Telefon šte. 135.

Kupuje in prodaja vse zdolej zaznamovane
efekte in druge vrednostne listine
po dnevnem kurzu.

Pri dež. kot trg. sodišču protokolirana

„BANKA Maks Veršec“
v LJUBLJANI.

Poštni čekovni promet šte. 847 533.

Srečke na mesečne obroke po 2, 3, 5, 10 goldinarjev.
Sprejema hranilne vloge v tek. računu (Giro-konto),
obresti od dné do dné po 4 1/2 %.

Poštno-hranilnične položnice so na razpolago.

Dunajska borza.

Dné 11. oktobra.

Skupni državni dolg v notah	98 gld. 20 kr.
Skupni državni dolg v srebru	98 „ 15 „
Avstrijska zlata renta 4%	116 „ 65 „
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	98 „ 20 „
Ogerska zlata renta 4%	115 „ 15 „
Ogerska krona renta 4%, 200 „	93 „ 90 „
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	901 „ — „
Kreditne delnice, 160 gld.	361 „ 75 „
London vista	120 „ 90 „
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. valj.	59 „ — „
20 mark	11 „ 77 „
20 frankov (napoleonidor)	9 „ 58 „
Italijanski bankovci	44 „ 60 „
C. kr. cekini	5 „ 70 „

Dné 11. oktobra.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	171 gld. 50 kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	154 „ 50 „
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	195 „ — „
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	98 „ 20 „
Tisine srečke 4%, 100 gld.	137 „ 50 „
Dunavske vravnave srečke 5%	126 „ 50 „
Dunavsko vravnavo posojilo l. 1878	108 „ — „
Posojilo goriškega mesta	112 „ — „
4% kranjsko deželno posojilo	— „ — „
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	96 „ — „
Prioritetne obveznice državne železnice	— „ — „
„ „ južne železnice 3%	163 „ 50 „
„ „ južne železnice 5%	118 „ — „
„ „ dolenskih železnice 4%	99 „ 50 „

Kreditne srečke, 100 gld.	195 gld. — kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	155 „ — „
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	19 „ 50 „
Rudolfove srečke, 10 gld.	26 „ — „
Salmove srečke, 40 gld.	82 „ — „
St. Genois srečke, 40 gld.	82 „ — „
Waldsteinove srečke, 20 gld.	62 „ — „
Ljubljanske srečke	23 „ 25 „
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	149 „ 25 „
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	3120 „ — „
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	423 „ — „
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	70 „ 75 „
Splošna avstrijska stavbinska družba	101 „ 50 „
Montanska družba avstr. plan.	274 „ 85 „
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	190 „ — „
Papirnih rubljev 100	128 „ 12 „

Nakup in prodaja

vsa vrstna državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanja za zgube pri žrebanjih, pri izrebanju
najmanjšega dobitka. — Promese za vsako tveganje.
Kulturna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“
l. Wallzeile 10 in 13, Dunaj, l. Strobelgasse 2.

Pojasnili v vseh gospodarskih in finančnih stvarih,
potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih
papirjev in vestni sveti za doseg kolikor je mogoče visocega
obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnih.

VABILO

na

II. izvanredni občni zbor

„Vzajemno - podpornega društva
v Ljubljani“,

ki bode

v četrtek, dné 26. oktobra 1899,
ob 4. uri popoldne

v društveni pisarni, Kongresni trg št. 17.

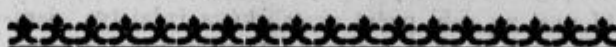
Dnevni red:

1. Nagovor načelnika.
2. Odobrenje zapisnika občnega zbora z dné 23. februarja 1899.
3. Prememba društvenih pravil.

820 1-1

Ravnateljstvo.

Opomba. Na podlagi društvenih pravil § 21. je občni
zbor sklepčen, ako je zastopan deseti del vseh članov. Ako
bi ta občni zbor ne bil sklepčen vršil se bode drugi občni
zbor dné 10. novembra 1899 po ravno istem dnevnem redu
in na istem kraju in ob isti uri ter se bode sklepalo ne
glede na število zastopanih deležev.

„Glavna slovenska

hranilnica in posojilnica,
registrovana zadruga z neomejeno zavezo“,

pisarna v Šelenburgovih ulicah št. 3

v Ljubljani,

sprejema in izplačuje

hranilne vloge po 4 1/2 % obresti

od dné do dné brez odbitka in brez
odpovedi.

Za brezplačno pošiljanje denarja so položnice
na razpolago.

Hranilnične knjižice se sprejemajo kot goto-
vina, ne da bi se obrestovanje pretrgalo.

Dr. Hudnik,

predsednik.

757 9

Moja notarska pisarna ne nahaja se več na Kri-
ževniškem (Valvazorjevem) trgu, temveč

na Rimske cesti šte. 7,

I. nadstropje, nasproti gostilni Lojzeta Zajca.

V Ljubljani, dné 10. oktobra 1899.

Ivan Plantan,

c. kr. notar.

822 5-2

ilustrovani ceniki zastoj in franko.

712 20-7

Primarij dr. Vinko Gregorič

je odpotoval 822 2-2

za čas od 11. do 31. oktobra t. l.

Šivalnih strojev tovarniška zaloga

Ivana Jax-a

v Ljubljani, Dunajska cesta 13

priporoča svoje pripoznano najboljšo

šivalne stroje

za domačo porabo in obrtniške potrebe.